

MAASEUTU 2020

GRISGÅRDENS ARBETSMETODER INVERKAR PÅ BEKÄMPNINGEN AV SJUKDOMAR OCH FÖRLUSTER

10:00 Smittskyddet, förhållandena på grisgården och grishälsan,
Jarkko Niemi, Luke & Gun Wirtanen, SeAMK-Ruoka

10:30 EläinBioTurva-projektmaterial: Råd och rön för praktiskt bruk, Gun Wirtanen, SeAMK

10:45 Aktuellt om hållbar produktionen och om produktionssjukdomar, Camilla Munsterhjelm

11:45 Goda produktionsmetoder i praktiken, Johan Backlund, Jeppo Lantgris

12.00 Tillfället avslutas

Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinälälle kilpailukykyä bioturvallisuudesta)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

**Finansiering:
Programmet för utveckling
av landsbygden i
Fastlandsfinland 2014–20**

**Kotieläinalalle kilpailukykyä
bioturvallisuudesta-hanke**

**Konkurrenskraft genom biosäkerhet
inom djurproduktionen**

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

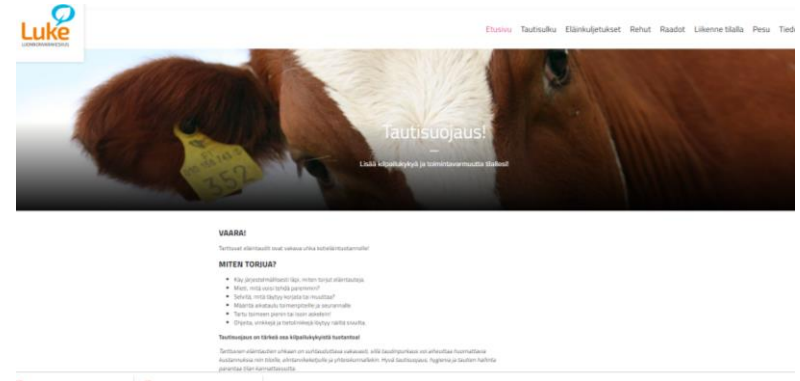
HELSINGFORS UNIVERSITET
RURALIA-INSTITUTET

SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUTET

Kort om EläinBioTurva-projektet

- Målet är att förbättra hanteringen av djursjukdomssituationen i nöt-, gris- och fjäderfågårdar och via det få fram en mera konkurrenskraftig produktion. Målet är att ge uppdaterad information om sjukdomsskyddet i Södra och Mellersta Österbotten samt Österbotten på finska och svenska.
- Finansiering: Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–20
- Görs av: **Naturresursinstitutet & Helsingfors universitet Ruralia-institutet**
- Bekanta dig med hemsidan
→ www.luke.fi/biosecurity
(webbinarierna finns även på svenska)

Smittskyddet, förhållandena i grisgården och grishälsan

Jarkko Niemi, Naturresursinstitutet (Luke)

Gun Wirtanen, SeAMK

SeAMK

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

Innehåll

- Produktionssjukdomars ekonomisk betydelse
- Produktionssjukdomar ur konkurrenssynvinkel
- Hygien- och sjukdomsskydd
- Fotsjukdomar och övriga produktionssjukdomar

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

SeAMK

Produktionssjukdomars ekonomisk betydelse

- Djursjukdomar undergräver välmåendet och åstadkommer ineffektivitet
 - ➔ Resurser behövs för att ta hand om djur
 - ➔ Försvagad lönsamhet och produktkvalitet
 - ➔ Miljöns fotavtryck och användning av antimikrobiella läkemedel ökar
- Sjukdomars betydelse varierar från fall till fall
- Sjukdomar i produktionen kan åstadkomma kostnader på upp till 30-40 €/gris
 - ➔ I hård konkurrens kan förluster p.g.a. sjukdom ha en stor betydelse

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
RURALIA-INSTITUTET

SeAMK

NATURRESURSIINSTITUTET

Med ett effektivt smittskydd minskas riskerna för att djursjukdomar sprids mellan grisgårdar och inne i grisgården

Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Ett gott smittskydd handlar framför allt om hur gården sköts

- Dagliga rutiner och arbetssätt
- Noggrannhet, renlighet
- Gårdens strukturella lösningar
- Produktionsinvesteringar och tillgänglig avkastning
- Människor, djur, fordon och material
- Skadedjursbekämpning
- Planering, utbildning & övervakning

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

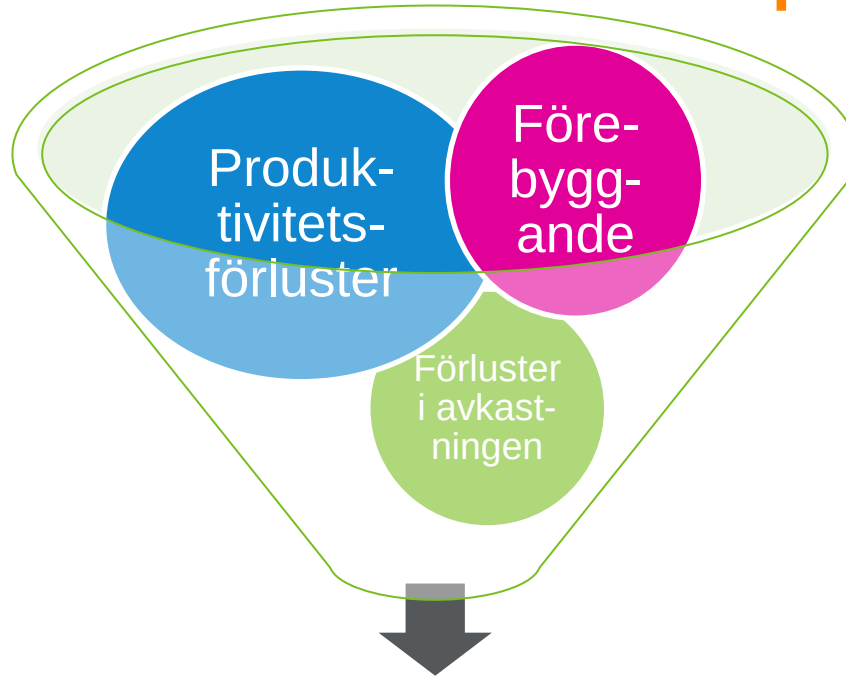
Närings-, trafik- och
miljöcentralen

SeAMK

Risken för produktionssjukdomar kan påverka köttets pris, efterfrågan och utbud

Produktionskostnaderna per enhet ökar

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

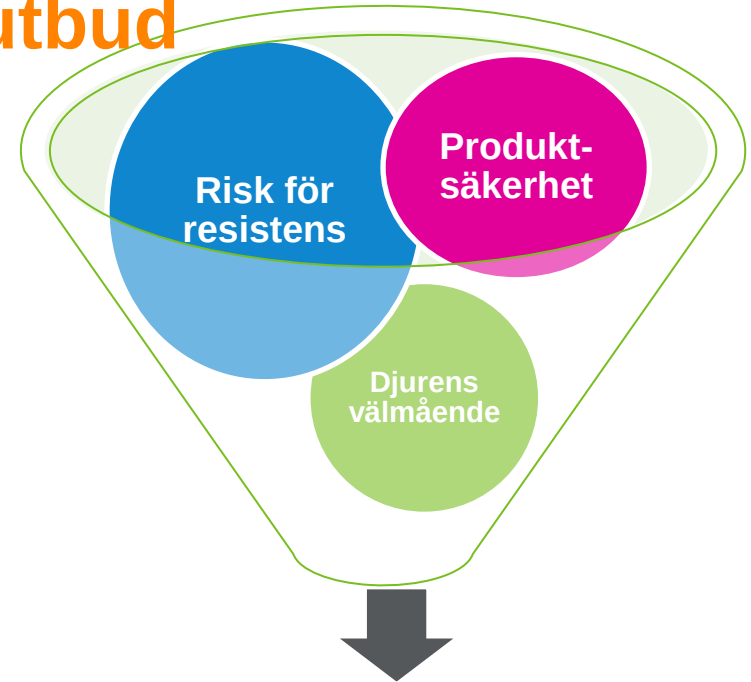
Närings-, trafik- och
miljöcentralen

SeAMK

Risken för produktionssjukdomar kan påverka köttets pris, efterfrågan och utbud

Nedsatt betalningsvilja

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Risken för produktionssjukdomar kan påverka köttets pris, efterfrågan och utbud

Påverkar både efterfrågan och prisnivån på produkterna

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
RURALIA-INSTITUTET

SeAMK

NATURRESURSIINSTITUTET

Produktionssjukdomar som påverkar ekonomin mest

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

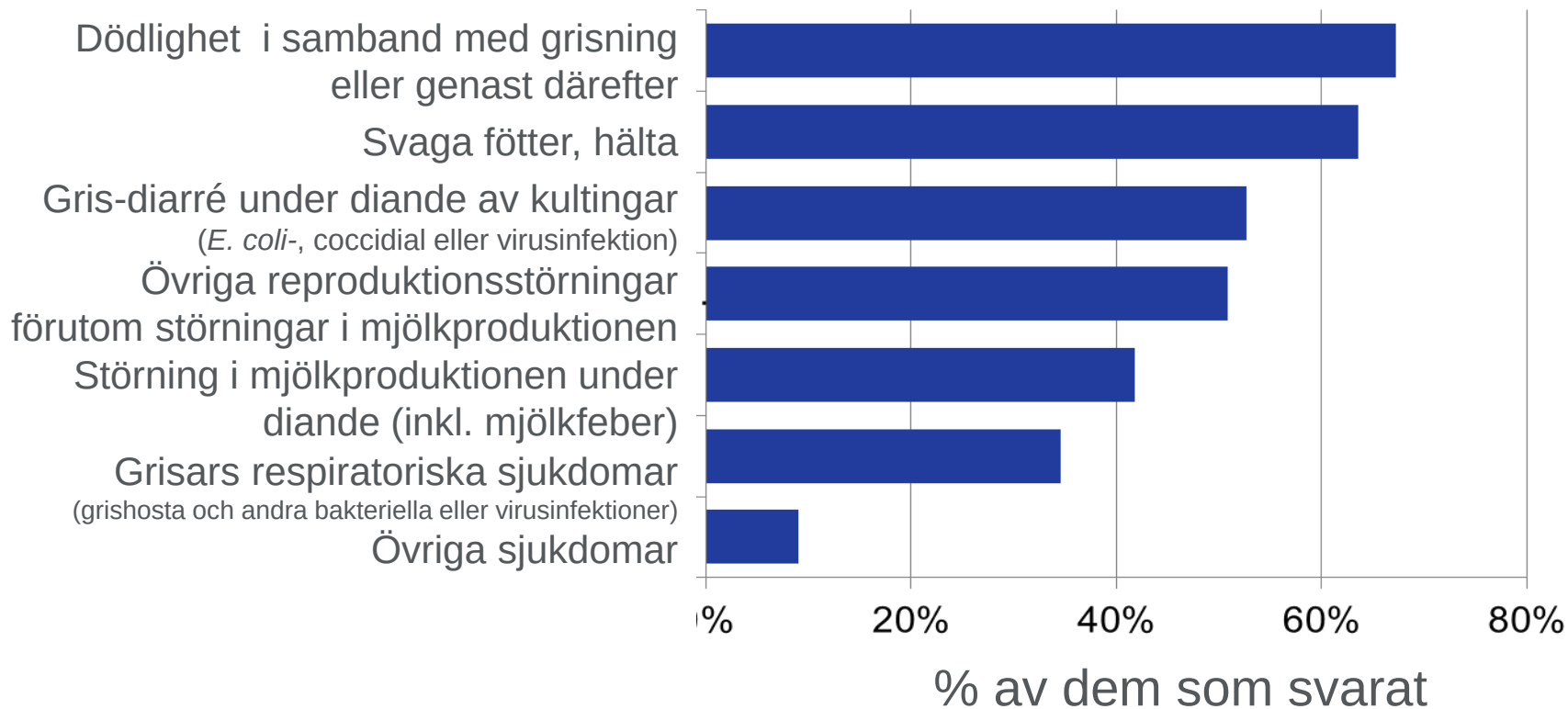

HELSINGFORS UNIVERSITET
BURALIA-INSTITUTET

SeAMK

Luke
NATURRESURSSINSTITUTET

Suggors och griskultingars produktionssjukdomar

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralen

SeAMK

Köttsvins och grisars produktionssjukdomar

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

SeAMK

Lämpliga kontrollmetoder för produktionssjukdomar

- Stimulering (t.ex. mot svansbitning)
- Tillräcklig möjlighet att röra på sig
- Effektiv luftkonditionering
- Nödvändiga vaccinationer
- Justering av fodret – både mängd och sammansättning
- Behandling med läkemedel vid behov

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

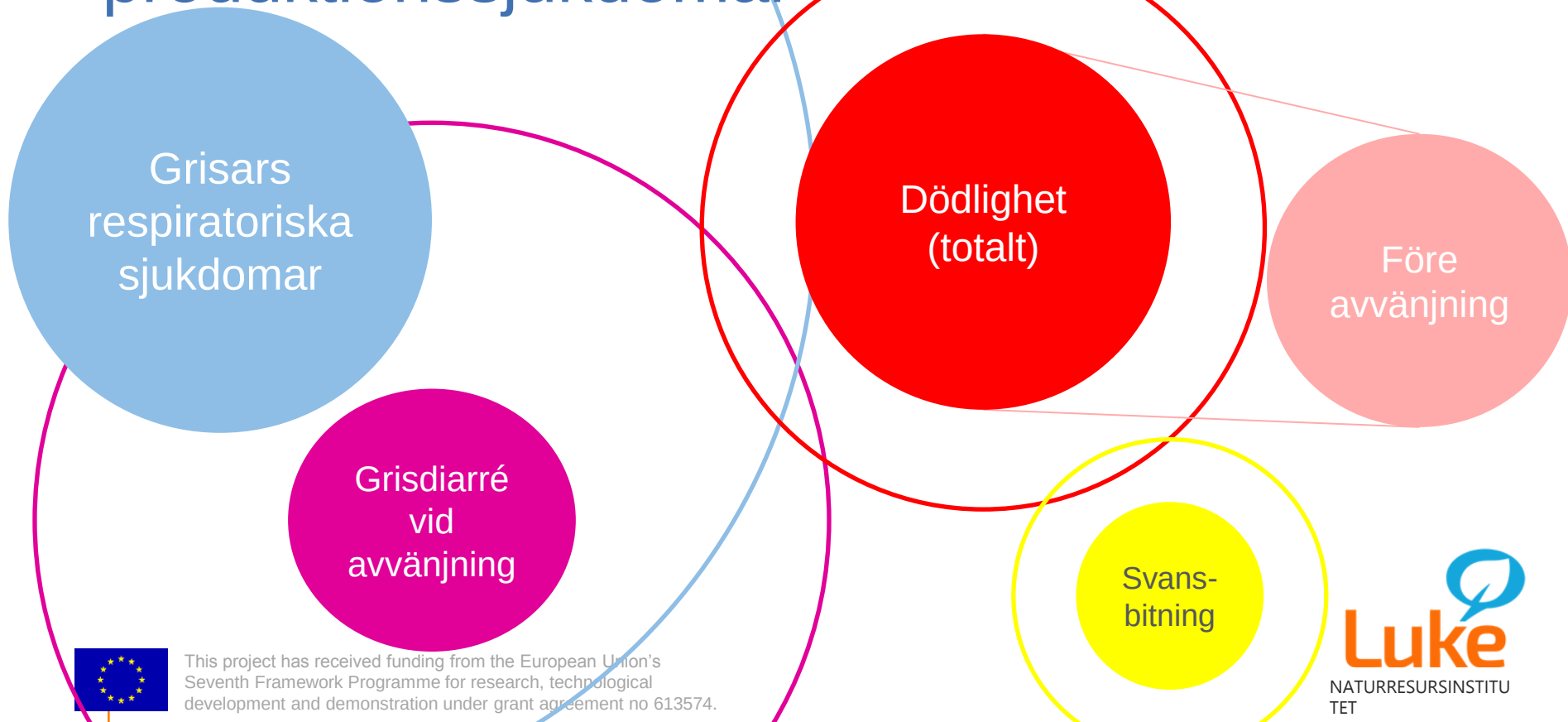

HELSINGFORS UNIVERSITET
RURALIA-INSTITUTET

SeAMK

Exempel på kostnader p.g.a. produktionssjukdomar

This project has received funding from the European Union's Seventh Framework Programme for research, technological development and demonstration under grant agreement no 613574.

Produktionssjukdomar som påverkar grisarna

Respiratoriska sjukdomar

- 6,8 € / sjuk köttgris (2-19 €)

Dödlighet

- Dödlighet i samband med grisning och direkt därefter (före avvänjning) 12-23 € / kull
- Diarré vid avvänjning 2-4 € / gris
- Totala dödligheten 3-9 € / gris

Tarmsjukdomar

- Efter avvänjningen 3,4 € / producerad köttgris (0-13 €)
- Ileit 11,7 € / insjuknad gris

Svaga fötter

- 145-180 € / sugga med fot fel och 12-65 € / köttgris med fot fel

Störning i mjölkproduktionen under diande (inkl. mjölkfeber)

- T.o.m. 95€ / sjuk sugga, möjligen t.o.m. 500 €.

Inre parasitinfektioner

- T.ex. oomskött *Ascaris suum* 6.9 € / köttgris

Svans- och öronbitning

- Ca 2 € / producerad köttgris

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

SeAMK

Smittskydd och hygien

Sjukdomar kan spridas längs många olika rutter

Inandningsluften

Sällskaps- och
skadedjur

Fordon

Saker

Luft

Levande och
döda djur

Människor

Foder

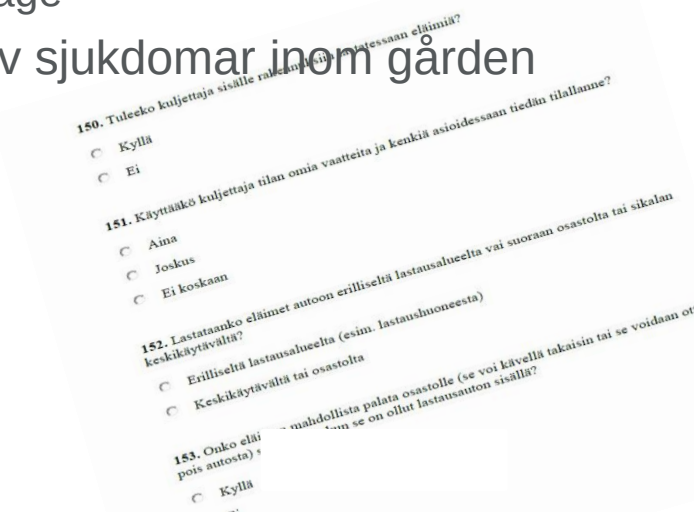
Bryt smittkedjan – Lägg märke till
risker i spridningsrutterna

Innehåll och analysering av förfrågningen

PROHEALTH

- Sjukdomsskyddsundersökningen genomfördes på grisgårdar i flera länder
- Utgångspunkten är Biocheck (modifierat), som utvecklats av Gent University
- Externt sjukdomsskydd: förebyggande av spridning av sjukdomar från gård till gård
 - Anskaffning av djur, foder, vatten, redskap och material
 - Tömning av uppfödningssavdelningen, avlägsnande av gödsel eller döda djur
 - Gäster och personal, skadedjursbekämpning, gårdens läge
- Internt sjukdomsskydd: förebyggande av spridning av sjukdomar inom gården
 - Hantering av sjukdomar
 - Renlighet
 - Åtgärder och bruk av redskap mellan avdelningar
 - Uppfödningsperioder

This project has received funding from the European Union's Seventh Framework Programme for research, technological development and demonstration under grant agreement no 613574.

Externt smittskydd på grisgårdar

- Det externa smittskyddet fick i medeltal högre poäng än det interna
- Läget för gårdar, miljön samt anskaffning av djur är på god nivå i Finland
- Man borde fästa mera uppmärksamhet vid skadedjursbekämpning, djurtransporter, bortföring av gödsel och kadaver från samt transport av foder och redskap till gården.

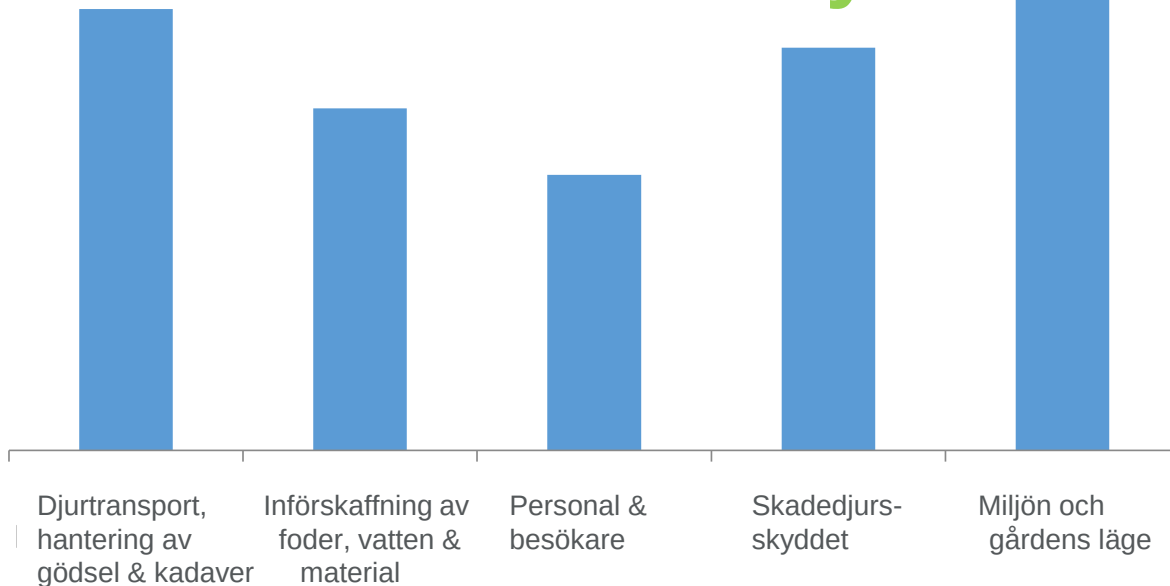

MAASEUTU 2020

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Externt smittskydd

Ju högre balk desto bättre ärdelområdet omskött

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
RURALIA-INSTITUTET

SeAMK

NATURRESURSIINSTITUTET

Internt smittskydd på grisgårdar

- Flera möjligheter att förbättra det interna smittskyddet
- På högsta nivån kontroll av smittskyddet ⇔ systematisk hälsovård
- Möjligheter att förbättra bl.a. rengörings- och desinficeringspraxis samt smittskyddet mellan avdelningarna,
 - endast en tredjedel av de svarande desinficerar gångarna efter att grisar flyttats
 - förbättring av handtvätt och desinficering då man flyttar sig från avdelning till avdelning

This project has received funding from the European Union's Seventh Framework Programme for research, technological development and demonstration under grant agreement no 613574.

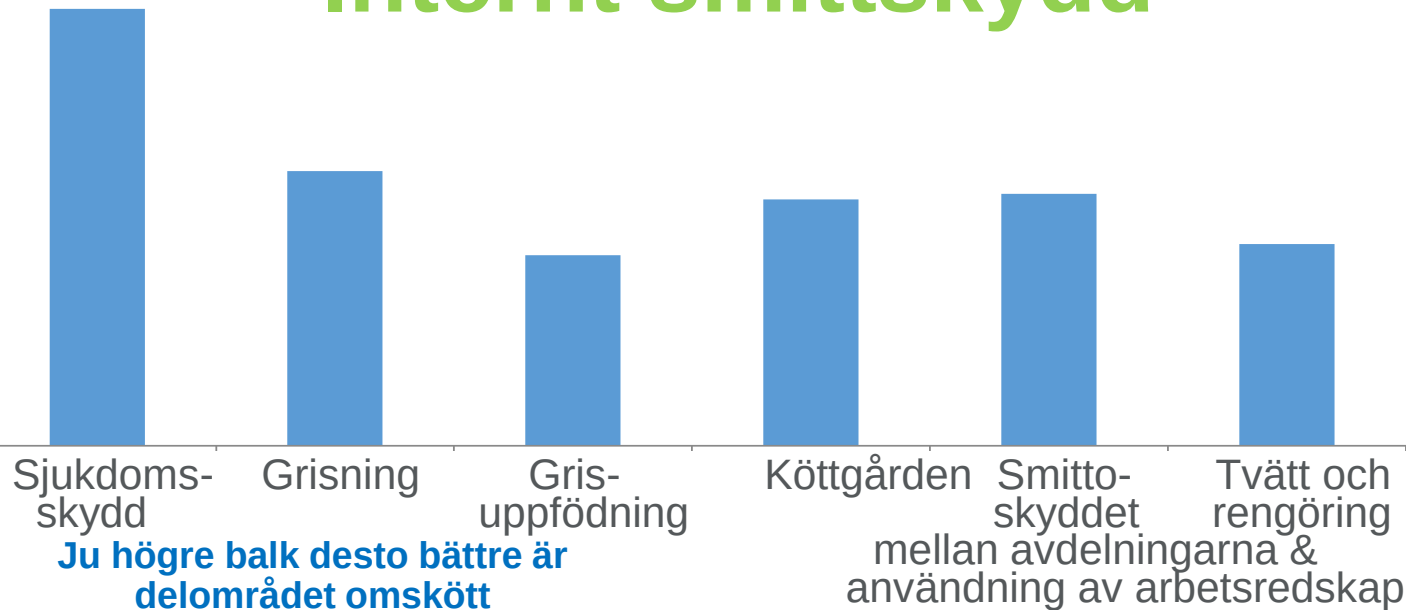

MAASEUTU 2020

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Internt smittskydd

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
RURALIA-INSTITUTET

SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUTET

Reflektioner

- Smittskyddet skall vara en daglig sak
- Variationen i skötseln av smittskyddet på olika gårdar är stor
- Hälsovården är väl omskött och planerad i Finland och det finns t.ex. få respiratoriska sjukdomar på finska gårdar
- På stora köttgårdar är det externa smittskyddet högt och de har lägre internt smittskydd än på små gårdar
- Smittskyddsindexet berättar bäst om situationen på en gård eller ett område. Det varken beaktar risken för gårdens smittillstånd eller tar hänsyn till sjukdomstrycket.
- Korrelationen mellan producentupplevelsen och det interna smittskyddet är negativ

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGGO.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
RURALIA-INSTITUTET

SeAMK

NATURRESURSSINSTITUTET

MAASEUTU 2020

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Minimera direkta kontakter (gris ⇔ gris)

Möjligen sjuk
gris

Gris som utsätts
för kontakt med
ett smittat djur

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
RURALIA-INSTITUTET

SeAMK

NATURRESURSIINSTITUTET

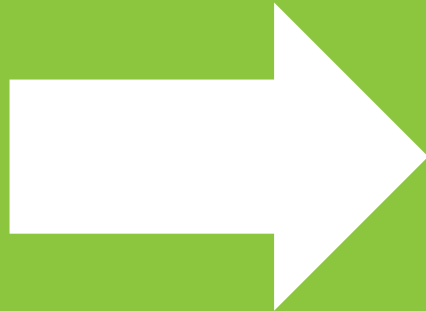

MAASEUTU 2020

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinälle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Börja dagens arbete med de yngsta djuren eller de ömtåligaste djuren

Griskulning

Vuxen gris

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
RURALIA-INSTITUTET

SeAMK

NATURRESURSIINSTITUTET

MAASEUTU 2020

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Separera den rena sidan från den smutsiga

Ren sida:
Grisar som är
benägna att insjukna

Barriär
(t.ex. smittspärr)

Smutsiga sidan:
direkta eller indirekta
smittkällor

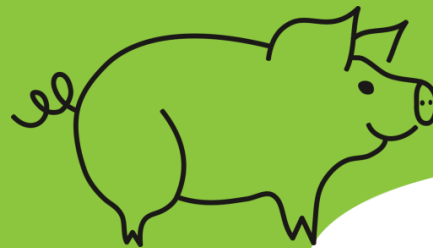

Bild: Dewulf

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
RURALIA-INSTITUTET

SeAMK

NATURRESURSIINSTITUTET

Fortsätt att uppmärksamma dessa åtgärder (Sahlström et al. 2014)

- Upprätthåll god handhygien (eget tvättställ för besökare)
- Rengör griskården mellan grupperna
- Lås dörrarna
- Använd lastningsområdet rätt ss. dess tvätt och chaufförers ankomst till lastningsområdet
- Använd smittospärr på rätt sätt. Följ angivna instruktioner i smittospärren.
- Upprätthåll ett effektivt skadedjursprogram, det är viktigt för förebyggandet av salmonella-bekämpningen
- Planera gårdens interna trafik, så att de smutsiga och de rena rutterna inte korsar varandra
- Köp av djur kräver noggrannhet, kontrollera deras hälsotillstånd före inköpet
- Behandla och uppbevara kadavren på rätt sätt

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGGO.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
RURALIA-INSTITUTET

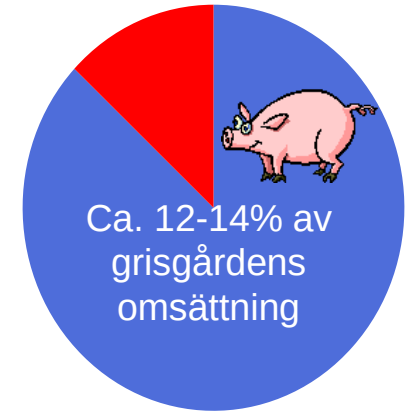
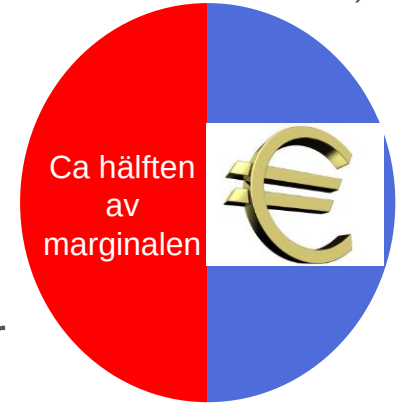
SeAMK

NATURRESURSIINSTITUTET

Dålig hygien och sjukdomar

- Enligt ett franskt challenge test har man uppskattat att dålig rengöring av båsen, brister i hygien, användandet av skyddskläder och ventilationen påverkar dygnstillväxten och foderkonsumtionen.
- Dålig hygien leder till flera problem med luftvägarna.
- T.o.m. 18 % mindre kött/grisplats/år
- Betydande ekonomiskförlust t.o.m. 15-23 €/gris (beroende på scenario)
- God hygien ger en nytta på ca 40 miljoner euro per år i Finland!

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

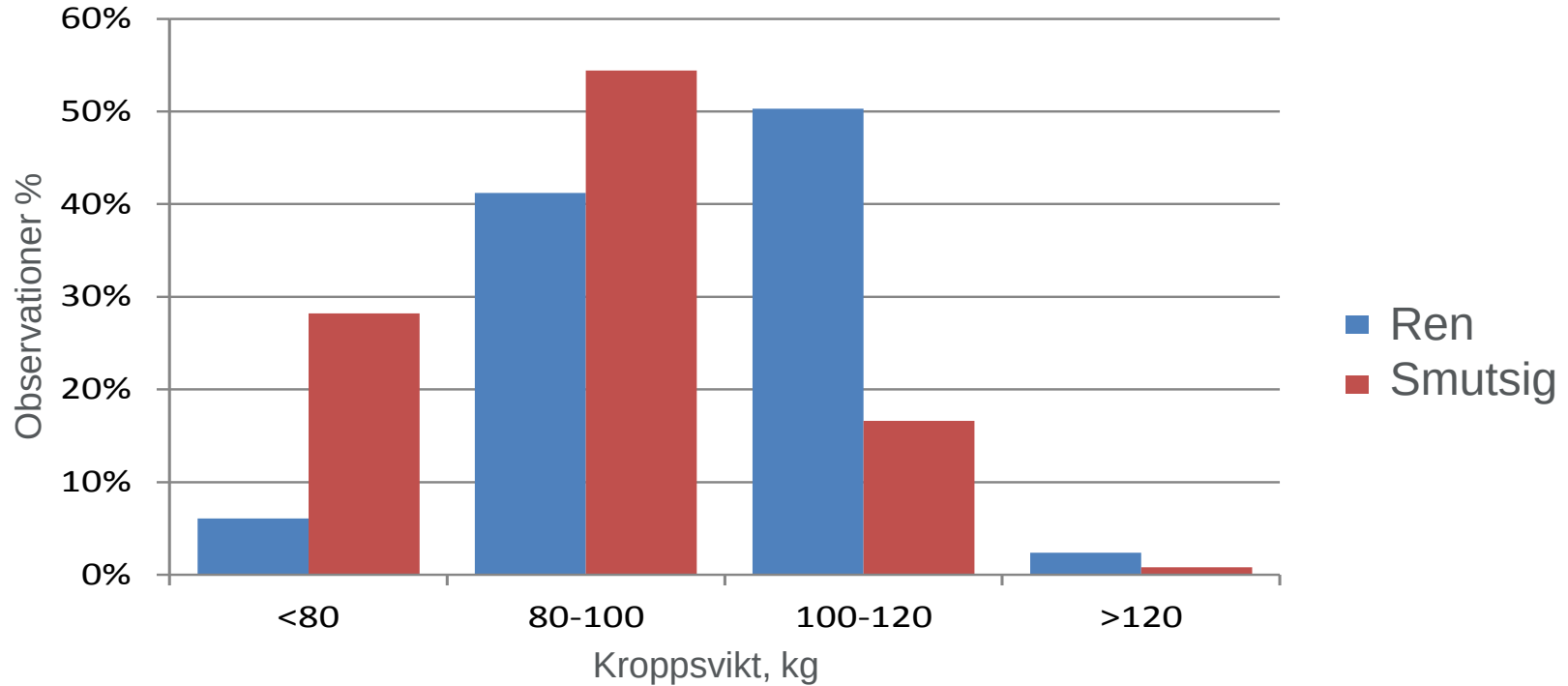
Närings-, trafik- och
miljöcentralen

SeAMK

I smutsiga grisgårdar är avvikelserna i vikt stor

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
RURALIA-INSTITUTET

SeAMK

NATURRESURSIINSTITUTET

Sjukdomar försvagar produktionsresultatet

- Mykotoxiner → Foderintag -23 %, dagstillväxt -30 %
- Respiratoriska sjukdomar → Foderintag -16 %, dagstillväxt -16 %
- Bakteriologiska infektioner i matsmältningskanalen → Foderintag -8 %, dagstillväxt -17 %
- Svaga djurhållnings förhållanden → Foderintag -4 %, dagstillväxt -10%

Källa: Pastorelli m.fl. 2012 som grundar sig på
122 forskningsrapporter

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Betydelse av störningar ss. svaga fötter och mjölkfeber

- Har betydelse för produktivitet, välmående och medicineringsbehov
- Uppskattningsvis 10-20% av suggorna avlivas p.g.a. problem i rörelseorganen
 - Enligt litteraturen kan kostnaderna variera stort (145 - 330 € / svagfotad sugga).
- Mjölkfeber / störningar i mjölkproduktionen under diandet
 - Kostnader 95-470 € / sjuk sugga
 - Enligt litteraturen avlivas 20-35 % av suggorna p.g.a. störningar i förökningen

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

SeAMK

Kostnadsbörda p.g.a. svaga fötter och mjölkfeber

- Enligt kostnadsmodellen är den ca. 35 €/suggplats/år dvs. i en grisgård med 850 suggor är kostnaden ca 30 000 €/år
- Risken av dessa sjukdomar minskar den förväntade livslängden för suggan med ca 0,5 grisning och smågrisproduktionen med ca 0,3 smågrisar per kull
- Den första grisningen är ytterst viktig eftersom ett tidigt avlägsnande av en gylta inte leder till förluster
- Förlusten kan till viss del minskas genom produktionshantering.

Niemi , J , Bergman , P , Ovaska , S , Sevon-Aimonen , M-L & Heinonen , M 2017 , 'Modeling the Costs of Postpartum Dysgalactia Syndrome and Locomotory Disorders on Sow Productivity and Replacement, *Frontiers in Veterinary Science*, vol. 4, 181 . <https://doi.org/10.3389/fvets.2017.00181>

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

SeAMK

Faktorer vid kontroll av risker ss. svaga fötter och mjölkfeber

- Förädling av mera hållbart djurmateriäl
- Korrekt utfodring
- Främjande av grisars motion
- Svaga fötter: byggnader som är bra för klövarna samt faktorer som minskar på aggressioner mellan djuren
- Mjölkfeber: Bra hygien samt att hålla djuren rena och i vissa fall medicinera och stimulera mjölkproduktionen

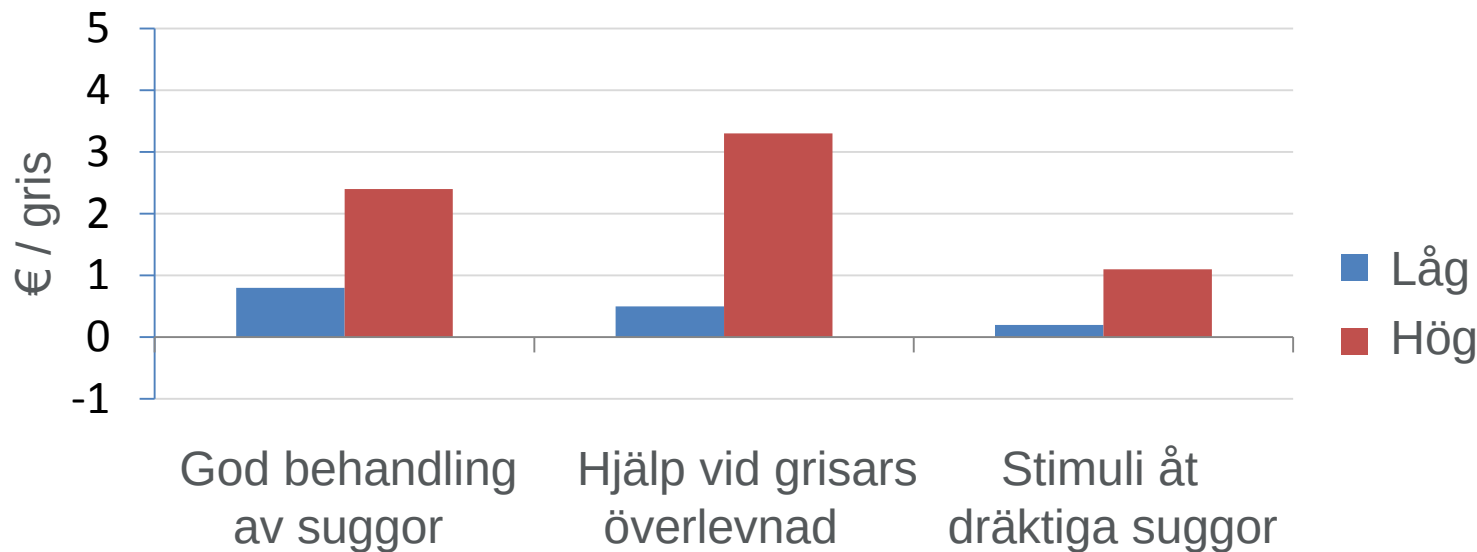
Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

I PROHEALTH-projektet gjordes t.ex. följande interventionsmodeller

This project has received funding from the European Union's Seventh Framework Programme for research, technological development and demonstration under grant agreement no 613574.

Slutkommentarer

- Produktionssjukdomar kan orsaka enorma förluster, upp till 30-40 €/gris, och kan påverka produktionens konkurrenskraft
- Djuromsorg och smittoskyddsåtgärder kan vara ekonomiskt lönsamma, men en positiv effekt på avkastningsnivån gör ännu inte åtgärden ekonomiskt hållbar.
- Integration och samarbete i produktionskedjan är möjliga
- Hantering av produktionssjukdomar kan gynna båda producenten och konsumenten

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

SeAMK

MAASEUTU 2020

Man kan påverka smittoskyddet själv!

Motivation, attityd & know-how!

Se ETT:s råd:

<https://www.ett.fi/sika/tilatason-tautisuojaus/>
(på finska)

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinallalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

SeAMK

NATURRESURSSINSTITUTET

Tack för Er uppmärksamhet!

 040 358 0487

 jarkko.niemi@luke.fi

 @Jarkko_Niemi

www.fp7-prohealth.eu

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

SeAMK

